

Recensie: Boy ★★★***

Opera Antwerpen
donderdag 9 september 2021

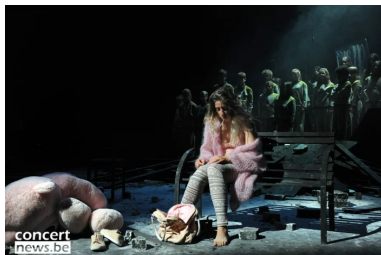

foto © Raymond Mallentjer

Recensie:

Enkele maanden verdiepte theatermaakster Kyoko Scholiers zich in de materie jeugdhulp en alles wat er bij komt kijken. De wereld van onder andere pleegouders, sociaal maatschappelijk werkers, consultants, jeugdrechters, individueel begeleiders bij het centrum voor kindzorg en gezinsondersteuning (CKG) en kinderpsychiaters bracht ze zo in kaart. Daaruit ontstond het verhaal rond Boy, een jongen van tien, wiens vader in de cel zit en zijn moeder verslaafd is aan pijnstillers. Hij wordt uiteindelijk geplaatst bij een pleeggezin hoewel er wachtlijsten zijn. Zijn biologische moeder wil hem wekelijks zien maar dat weigert de jeugdrechtbank. Het blijft bij een maal per maand, en na een tijd wordt haar na een incident zelfs een contactverbod opgelegd. Maar ze heeft wel iets te zeggen, zo weigert ze dat haar zoon naar Disneyland in Florida gaat met zijn pleegouders. Gevolg: Boy begint op den duur te lijden aan een dissociatieve stoornis wat zijn pleegouders (die te maken krijgen met o.a. zijn uitgesmeerde kak in de gang) danig op de proef stelt terwijl de kinderpsychiater van mening is dat het slechtste dat het kind nu kan overkomen, hem weghalen is uit die tamelijk nieuwe maar broze gezinssituatie.Â Â

Jeugdhulp is met al zijn facetten een uitermate boeiend en dankbaar onderwerp om ermee aan de slag te gaan. Goed dus dat Kyoko op het podium van Opera Antwerpen de soms schrijnende toestanden toont. Het gebrek aan mensen en middelen wordt bijvoorbeeld wel erg tastbaar wanneer we Sofie Declair als consulente, die gemiddeld dertien overuren per week klopt, haar uiterste best zien doen terwijl ze ook het werk van een collega die van een burn-out herstelt er probeert bij te nemen en soms tegen beter weten in roeit met de riemen die ze heeft. Een vrouw zien we die empathisch wil zijn en toch ook wat info wil doorgeven over hoe het zontje van Joy (Laurence Roothoof) het stelt wanneer die een contactverbod heeft opgelegd gekregen. Maar, hoewel de voorstelling focust op de jongen, is het vooral het schrijnende verhaal van zijn moeder én de overweldigende acteerprestatie van Roothoof die een ontzettende indruk op ons maakt. Laurence zien we bijvoorbeeld een voordracht geven met een bibberend papiertje over hoe haar personage het slachtoffer werd van intrafamiliaal seksueel geweld. Hoe Joy's ouders zelf geen rolmodellen waren waardoor zij ook als moeder dat niet kon zijn. Kortom, we zien een vicieuze cirkel en armoede (niet alleen in de letterlijke betekenis van geld, maar vooral ook op vlak van sociale verwaarlozing) die van generatie op generatie wordt doorgegeven.

'Poepen kunnen ze allemaal maar een beschaafd gesprek aangaan â€!' klinkt het uit de mond van Declair die haar personage ook kritisch laat zijn over haar cliënten, wat noodzakelijk is om het te kunnen blijven doen, door soms mentale afstand te bewaren: 'Ik heb nog even veel empathie als een deurmat' stelt ze. Als ze zwanger is wordt er koffie over haar gesmeten, wanneer ze een kind heeft zal ze zelf een alleenstaande moeder zijn die al drie keer vlooien heeft gehad en nu tbc als diagnose kreeg. De penetrante stank die er in sommige woningen van haar cliënten hangt, krijg je er niet helemaal uit door even te spuiten met een luchtverfrisser, noteren we.

De sterkste scène uit Boy is met stip die van Laurence wanneer haar personage opgenomen is in een psychiatrische instelling en ze heel lief is tegenover haar zoon maar niet veel later in een psychose compleet switcht van gemoedstoestand.

Wanneer Boy te horen krijgt dat ie door corona 1,5 meter afstand moet houden ten opzichte van zijn moeder is dat hartverscheurend.

Maar, er zat meer in deze voorstelling die over die bijna twee uur beschouwd nauwelijks onder de huid kruipt. Dat komt vooral door de gekozen vorm. Immers, er wordt steeds gespeeld met de tijd door flash backs en forwards. Dat maakt dat de voorstelling erg gesaucisoneerd overkomt als een aaneenrijging van losse scènes eerder dan een voorstelling met een mooie lineaire spanningsboog die je ontroert. Het gevolg is dan ook dat je een van de hak op de tak gevoel krijgt, puzzelstukken van losse scènes voorgeschoteld die je zelf dan maar mentaal in elkaar moet steken waardoor dit rationele gegeven net de emotionele laag van het werk ondersneeuwt. Wat ook niet helpt is dat de acteurs verschillende personages spelen en op scène onder andere een kledingwissel ondergaan. Zo voelt het vooral als kijken naar een mise en scene, en wordt het er nodeloos opgelegd dat we naar fictie aan het kijken zijn.

Terwijl we al maanden vooral van de jonge garde acteurs, terecht, kritiek horen in hun voorstellingen rond typecasting, is er nog iets dat ons stoort aan Boy. Zowat alle acteurs die we zien tijdens deze voorstelling zetten immers een rol neer die we hen al eens (meermaals) hebben zien spelen. Declair als sociaal geëngageerde vrouw? Check. Tiny Bertels als de warme moederkloek (onlangs nog te zien in Glad Ijs)? Check. Greg Timmermans als de stoere kerel? Check. Joris Van den Brande als (jeugd)rechter? Check. Met andere woorden zij doen in onze ogen niks nieuws, kunnen bij wijze van spreken hun schuifje openen van gelijkaardige personages die ze weliswaar al met verve hebben neergezet en klaar. Maar ze verrassen ons dan ook niet, ze bevestigen enkel datgene wat we al (lang) weten terwijl het déjà vu-gevoel de overhand dan haalt. Ook daarom wellicht wat we Laurence Roothoofs prestatie magistraal vonden.

Joris Blanckaert tekende voor de compositie van Boy. Het kinderkoor Opera Ballet Vlaanderen o.l.v. Hendrik Derolez en het HERMESensembel (cello, basklarinet, fluit en voornamelijk een opvallend speelse marimba) voeren zijn werk uit dat nergens dezelfde beklemmende of benauwde sfeer oproept dat Amber Vandenhoecks scènebeeld (verkoelde meubels, stenen en stof na een brand) in combinatie met de rookmachines wél doet.

Finaal weet Boy ook nog eens niet af te ronden. Een prima maar geen happy end, zou de fade out kunnen zijn wanneer het jongetje weg stapt in het midden. Maar kennelijk moest blijkaar iedereen toch nog met een goed gevoel naar huis gestuurd worden, en er nog een mannen in Elsa uit Frozen-kostuumscène volgen refererend naar de vals gezongen 'Laat het los'-scène van het jongetje eerder, een klef 'I will always love you'-moment (verwijzend naar het feit dat Joy graag karaokebars opzocht) door Laurence en een laatste Colruydate.

< Bert Hertogs >